

KECSKEMÉTI LAPOK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 5 ft 5 kr. Negyedévre 1 ft 50 kr.
Félévre . . . 2 . 50 . . . Egy szám ára 12 kr.

HIRDETÉSI DIJ:

4 szabós petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetésekül árlengedős adatok.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP

SZERKESZTŐ LAKIK : III. TIZED, KÖNYÖK-ÚTCZA, 121. SZ. KIADO-HIVATAL: BUDAI-ÚTCZA, 186. SZ.

Külföldi és év folytatás minden hónap elején lehet.

Bélgeldij minden beigtalásért 30 kr.

Követendő példa.*)

Idegeneket kívánunk vonzani Magyarországra s magunk elhanyagoljuk, árván hagyjuk a legszebb magyar vidékeket, jóformán nem is ismerjük azokat. Ha szép dolog utazni idegen országban, úgy első sorban mintegy kötelességünké válik, ismerni saját hazánkat. A ki teheti, ismerkedjék meg mindkettővel s a külföld után aztán annyival inkább fogja méltányolni saját hazáját, mely szépség dolgában kevésnek enged, változatosságában pedig csaknem valamennyin túlsz. Ha elmondjuk, hogy megáldotta Isten borral, milyet egy országnak sem adott, úgy emlékeztetünkben kellene tartanunk azt is, hogy két hóvidékkel díszekedhetik, az éjszaki és erdélyi havasokkal, nem csekélyebb bájttárván fel azokban, mint Franciaország a Pyraenekben és Alpokban.

Ezt figyelembe kellene venni és hirdetni országnak, világnak, mert nem szenved kétséget, hogy eddig még semiben sem díszekedhetünk azzal, mint ha megtaláltuk volna azt az utat, módot, melylyel minél több idegent édesgethetnénk Magyarországra. Mert ez volna a cél. Franciaországban minden pályaházban és vasúti állomásnál könyveket árulnának az utasok szórakoztatására; hanem itt nem annyira léha szórakoztatásról, mint inkább tanításról van szó. A szórakoztatásra szánt felületet, léha, sőt néha ledér vasúti irodalom termékeit kivül ugyanis a képekkel érdekesített, csinosan be-kötött ama könyveket kínálgatják ott az idegeneknek, melyeknek minden köteté Franciaország más-más megyéjének földrajzát, történelmét, természeti és művészeti szépségeinek és nevezetességeinek leírását foglalja magában, az illető megye híres vagy nagy férfainak gondos névsorával. Így kettős célt érnek el: a született francia, ki

eddig hazáját sem ismerte, s nem törődött csak Páris, legfőkébb a saját vidéke korlátolt viszonyaival: e könyvek segítségével mintegy öntudatra ébred s fokozott kíváncsisággal fordul az ország felé s melegebben karolja fel sorsát. Az idegen egyszerű és kellemes módon tanulja meg, mit tudnia leginkább szükséges, a mellett, hogy emléket visz magával, melyet később is használni foghat.

Ily könyvekről kellene gondoskodni nálunk is. Angol és francia nyelven jelenének meg s tekintettel a hazai német polgártársakra, németül is; s valóban csakis az utóbbiak iránt való figyelemből is németül, mert máskülönben itt is, miként annyi más téren, germanizációt követnénk el, germanizációt, melynek hibájába oly gyakran esünk minmagunk a nélkül, hogy erről számot adnánk magunknak, vagy bünbánólag vernők mellünkét miatta. A külföldi művelt németek majdnem kivétel nélkül értenek angolul vagy francziul s az ily nyelvekre kiadott könyvek ellen semmi kifogást nem tehetnek. Az eredeti magyar kiadás szintén kéznél volna s akárhán tudós német örömet kapna rajta a vasúti állomásoknál, a nevezetesebb pályaházaknál, hogy csupa különösből összevethessék a német vagy angol, illetőleg francia szöveggel.

A német különösen mindenre kíváncsi és annyira érti a reklámot, hogy a Hamburgban gyártott pezsgő-palackok etiqnettejére oda biggyeszti a "Rheims" szót, csakhogy nagyobb kelendőseget biztosíton portékájának. Utánozzuk a németeket eme téren is és bizonyára hasznosabb munkát fogunk végezni, mint sok más ránk erőszakolt utánzattal. Alig van megyénk, melynek történeti nevezetességeiről, várairól romjairól, természeti szépségeiről érdekes, regényes rajzokkal díszített kötetet kiadni nem lehetne. E könyvek mintegy közelebb hoznák az embereket egymáshoz, legalább szellemi érint-

kezést idéznének elő az egymástól legtávolabb eső vidékek lakói között, ébresztenék a tudvágyat és még a hazaszeretet fokozására is előnyösen hatnának.

A magyar stílről.

(Folytatás.)

A nép vagyonságától, izlésétől, műveltségétől s főleg helyi körülményeitől fog az függni, mivel rubázkodnak fiai. Hidegebb égalj alatt bundát és prémet viselnek, ha hozzáférnek, melegebb alatt könnyű gyapjúszövetet, vagy vászonféléket, mérsékelt alatt posztófajtát és daróczot, a hol lehet, felváltják az évszakok szerint. Lebédiában (Livádia) lakott őseink farkasbundában, báránybőrrel készült subában¹⁾ s valószínűen lőbőrrel készült nadrágban és eszmában jártak; a főbb urak rókamalos mentéket, a legfőbbek párduezos kacagányokat viseltek. Fejükön báránybőr vagy asztrakan süveget hordottak, vagy a könnyebb kalpagot, melyet a szabad ember daru-, kőcsagvagy sastollal, a szegényebb árvalányhajjal díszített. A hervadásnak alávetett virágnak a kalap, vagy kucsma mellé tűzése német, vagy szláv eredetű szokás, mely a letelepedés után ragadt a magyar parasztokra. Uralkodó elem fővegen sohasem viselt virágot.

A Pruth és Szereth között s még inkább mai hazánkban a Duna és Tisza mentén, a borból való nadrág, mente és kacagány a nyári időben nagyon kényelmetlen és nehékes viseletté vált s mindinkább terjedt a szabadabb mozgást engedő lobogó ing és rúncos gatyva viselete. E viselet egyébiránt annyira jellemző, hogy azt az őshazából hozottak kell tartanunk; minthogy azonban a puskát fíának való s nem a katonáskodónak, általánossá váltta csak a honfoglalás utáni időre tehető. A kender- és lentermés is állandó lakást feltételez, noha vászonkeskedés útján is szereshető volt.

A szorosabb értelemben vett életmódban a letelepedés után változásnak okvetlenül kellett beállania. A honfoglalás előtt a magyar sok ideig nomád volt, noha az állandó lakást feltételező földművelést már ismerte²⁾ s a nomád életmódot folytatta

¹⁾ Ilyen subában bíráskodott Budán még V. László király, mint Kaprinai írja.
²⁾ Tanúsítja ezt a magyar nyelv szokása: a palóczknál használt 24 szó, melylyel az eke egyes részeit nevezik meg, lehet régi; de nem szabad feledni, hogy a palóczok kitünő szófáragók.

még jó ideig a honfoglalás után is. De a letelepedés nem történt mintegy varázslásra, hanem lassanként és fokanként. A száznoloz nemzetség inkább barangolt, mint lakott a megszállva tartott földön, azért találunk összevissza keverve fehéret és fekete, vagyis, mint egy hazánk területén jártas utazónk kideríté³⁾, fehér és fekete szürben s hozzátehetjük fehér és fekete (illetőleg kék) ingben s gatyában járó magyarokat. Ma itt, holnap ott letelegettek nyáaikat s mert aránylag kevesen voltak, elfértek. De a hol jól érezték magukat, onnan nem távoztak s e helyek leginkább a Nagy- és Kis-Alföldön voltak, melynek római ből felgelőt nyújtottak a nyájnak s mindenféle szabad kalandozást engedtek. Az élelem fő-részt a ló nyújtotta, de értettek a vadászat és halászat is s amazt szenedve-lyesen űzték⁴⁾. A ló tejből készítették italukat, míg nyugati és déli kalandozásaikban a borral meg nem ismerkedtek, mely lassanként kiszorította használatból, úgy, hogy ma már csak a kozákok kumiszból követhetjük italkul izére és készítése módjára. De mindezek nagybőrra régen kiderített dolgok s itt csak azon czélból hoznánk fel, hogy feltűntessék, mennyire rajta van a nemzet mindenén az a jelleg vagy ismérv, melyet a viszontagságos vagy sima életével járt állandó vagy változó viszonyok, külső és belső körülmények kényserítették reá. A más idők, más emberek úgy értenék, hogy más életviszonyok más életmódot létesítenek s ezzel egyáltalán más szokásokat; de viszonyok, életmód s szokások, habár folyton változnak, mindig vannak.

Az életmódhoz tartozik a lakás is, vagyis azon szokások összessége, a melyek tartózkodása helyének megválasztásánál, elkészítésénél, berendezésénél érvényesülnek s leginkább ezzel függ össze az, a mit stílinek nevezünk; azért idején lesz a kiterés után tisztába jönni azzal, hogy mit nevezünk és nevezhetünk stílinek?

Stíl általában mindaz, a mi önállóan fejlődve czéljának megfelelően alakul s jellemző sajátossággal bír. A stíl ezen általánosságában nem szorítkozik az emberi tevékenység egy vagy két, vagy számszerint meghatározható bizonyos ágára, hanem kiterjed azt mondhatjuk mind arra, a miben az emberi munkásság nyoma meglátszik. Csakhogy a jellemző sajátosságok nyilvánulását sem mindenütt, sem mindenkor nem

³⁾ A Budapesti Hírlap 1887. évi folyamában.
⁴⁾ A vadászat módját leírja Béla király névtelen jegyzője.

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA

Temetőben.

Borús lélekkel elmerengve járok
A hallgató sötét sírok között
Taposva zöld fűvet s rezgő virágot,
Melyet már annyi bús könyű öntözött.
Sárgult levél remegve hull a fákrol
S én elhaló sirsázt hallgatog; Oly bánatos, oly néma e kesereg —
Hisz benne annyi kín és fájdalom!

Zizegve hull a hervadó virágra
Mint bolygó lélek a picinyz levél,
A sír tövén elcsendesülve nyugszik,
Hol bús halott fájó keserve él;
És ott marad, a míg az ősz viharja
Nem kergeti a messzeségbe el
S a zúzmarás ridég bokor tövében
Keservire csak némaság felel.

Még zöld virány borúl a föld ölére,
De a virág szirmán már hervadás,
Nincs szép sugár, nincs könnyező szemében
Halvány fény, holt mosoly az — semmi más!
Ki tudja, tán e bánatos mosolygás
Szegény halott szíri multjáról beszél,
Mely boldogt mint tiünde, édes álom,
De véle jár bús árnyul a veszély.

Suttogva leng sírok között a szellő
Bolyongva jár körül a temetőn,

Zokogva sir a sok letört reményen,
A melynek üdve, fénye veszte lón;
Mint síri ének reszkető fohásza
Keserve rezg e hang a szíven át,
Talan egy néma kérelem a sírből,
Hogy küldjek égbe eső szent imát? . . .

Imádkozom lerogyva a keresztre,
Mely biztatón egék felé tekint;
Imádkozom — de elszorúl a szívem
S az elmúlás keserve bánt megint!
Körülréleg a bús halottak árnya,
Szembenem értök árva könnyem ég;
Oh vár-e üdv és irtalom reájok
— Letört remény virulni fog-e még?!

Zajong szívem, szorítja csüggedése!
De még se, hisz dereng a szent remény
S vigaszt csepegtet az üröm-pohárra,
Ki fényt derít keservünk felegén;
Az Isten-ember biztosít, hogy éltünk
Nem elmúlás, nem pusztá, röpke lét,
De üdv a boldogok örök honában,
Hol fájdalom helyére béke lép!

Léay Mihály.

A becsültesz.

(Kép a magyar szabadságharc idejéből. A „Kecskeméti Lapok”-nak írta: Oganovszky Ferencz.)

Egy kedves, jó öreg úribarátom van. Sok oly dolgokat beszélt el nekem, melyek talán nem volnának igazak, de még való-

színűk sem, ha épen ő nem beszélte volna el azokat nekem.

Az 1848—49-iki s az úgynevezett 50-es években játszik az én öreg úri barátom egy-egy kis históriáskájára. Oly szívvel-lelékkel tudja azokat elmondani, hogy, bárha nem is bírnak azok történelmi fontossággal, mégis megérdemlik, hogy följegyeztessek. Aztán, nem szívesen beszél-e mindenki, még a későbbi nemzedék is — a szabadságharc dicső napjairól; annak szomorú, de világra szóló végkimeneteléről? — A nagy dráma egyes jelenetét már csak azért is érdekes följegyezni, mert sokat lehet azokból tanulni.

Igy például a jelenleg elmondandókból meg lehet ám tanulni, hogy mit ér a valódi férfiú adott becsülteszava. Még azokban a gyászos napokban sem volt az oly chimera — mint a legtöbb esetben ma. Az illetők, ha e sorokat olvasni fogják, azokban határozottan magukra fognak ismerni.

A két főszereplő közül az én öreg úribarátom s a másik, kiért ennek oly erősen kellett bünhődnie — ma is élnek.

Az én öreg úribarátom es. k. százados s az a másik, honvédtiszt volt annak idejében.

A forradalom el volt nyomva . . . Az oroszok kitarokdottak országából. Szegény hazánk hasonlított a néma temetőhöz . . . Mindennütt gyász — mindennütt siránkozás. Sehöl széles nagy Magyarországon nem volt megnyugvása az üldözött vadnak — akarom

mondani, az üldözött embernek! Akkor bizony bűn volt a hazát szeretni!

Legjobban jártak azok, kik azokban a dicsőteljes csatákban veszték el; de jaj volt azoknak, kiket hazájuk önvédelmi harczaiban megkímélt a golyó!

E megkímélt közé tartozott báró L . . . B . . . is. Élő személy, azt előre bocsátám.

Fiatal, művelt, hazáját hön szerető főúr; egyetlen hibája az volt, hogy hazáját mindenképp szerette. Életét s mindent azon szónak elérésére szentelte, melyért száz meg százak szívére folyt . . .

A világi napok után keresték őt is . . . Megtalálták a H . . . u. vérebei.

Megtalálták, mert ő is visszamaradt, mint sok-sok más sorsosa. Visszamaradt, mert utolsó cseppig ki akarta irtítani a keserű kelyhet a drága, az egyedüli hazáért, „melyen kívül úgy sincs számunkra hely!”

Temesvárra hozták, hol nagyban működött a sorozó bizottság. Kimondták rá a sentenciát, hogy „Tauglich!” — No, de hát hogy is lett volna az? Ki mint belső hongi csatában vett részt, majd csak meg fogja állani helyét odalenn Olaszországban is mint „Gemeiner” s aztán legalább „ungefährlich” lesz

„Ungefährlich, Gemeiner, rebell, tauglich” — magyarul is meg lehetne ezt mind mondani; de jobbul is így. Hadd maradjon!

A Transportszázba vitték báró L . . . B . . . t mikor elfogták, még annyi időt sem engedtek neki, hogy övétől elbucszázzék s nehány

nevezük stínek. A nyelvben például dialektusnak nevezzük azt, a mi jellemző, a mi magyarul nyelv- vagy szójárának mondható, mert a tájszólás (tájszó) használata) alatt mást kell érteni s jellemző sem lesz sok bennük. A ruházatban találhatók jellemző viseletnek, népviseletnek, vagy divatnak mondjuk, a test fentartására vonatkozókat életmódnak s ha ezt tágabb értelemben vesszük, belefoglaljuk azt a jellemzőt is, a melyet a lakásnál, gazdálkodásnál stb. tapasztalunk.

Mint elvont fogalmat már átvitt értelemben nevezük stínek az író azon módját, melyben gondolatait s érzelmeit kifejezi; a mennyiben a közönséges életben használt beszédtől eltérő sajátzerűt találunk benne, egyéni stílről szólhatunk s az író jellemére is következtethetünk belőle; ez értelemben igaz és helyes Buffon ismert mondata: le style c'est l'homme, irályból megismerjük az embert. De az íly mondatok inkább szellemek, mint feltétlenül a helyes és igaz felismerés vezetői, mint Brillat Savariné is: dis moi ce que tu manges et je te dis ce qui tu es, mond meg, mit eszel s én megmondom, hogy ki vagy. Ha valakit jellemzőnek akarunk, az egész embert kell ismerünk, különben téves lesz ítéletünk¹⁾; igen jó ember irhat igen rossz verseket s kedvelheti a foghagyományt.

Az írályon kívül használjuk a szót stíl, még különösen akkor, ha a képzőművészet alkotásainál fölismérhető jellemző sajátosságokat akarjuk megjelölni; a szóbrászatban és a festészetben azonban nem annyira stílt, mint inkább iskolát különböztetünk meg s értjük alatta azt a sajátzerűséget, mely a megérőített tárgy megvalósításában s a kivitel módjában nyilvánul; ellenben az építészet s az építészeti szolgáltatásban álló ipar és műipar alkotásai megítélésénél, a mennyiben oly jellemző sajátosságokat tüntetnek föl, a melyek önálló fejlődés mellett célszerűen alakultak, stílről beszélünk. S ez a stíl szó második fontos jelentése.²⁾

Ha tehát azt a kérdést akarjuk eldönteni, van-e ez utóbbi értelemben magyar stíl, vagy magyar építészeti? vizsgálhatunk arra kell irányulnia: található-e a magyar építészet s a magyar építészeti szolgáltatásban álló műipar és ipar terkeiben oly jellemző sajáttság, a mely önálló fejlődést mutat (nemzeti) s célszerűen alakult (szükséges)?

Hogy e kérdésre megtehetünk, tisztába kell jönnünk a következő kérdésekkel: 1) épít-e a magyar s ha igen, mióta? 2) hogyan épít? célszerűen-e, vagy nem? 3) melyek a magyar ember épületeinek jellemző (önálló, nemzeti) sajáttságai?

A mi az első kérdés illeti, azt hiszem, senki sem fogja kétségbe vonni, hogy a magyar ember-élméletet meghaladó időponttól fogva épít: ma házakat és kunyhókat épít, hajdan pedig sátrakat épített. Mint a háziesszökeink közt található

¹⁾ V. ö. gróf Mikó Imre előszavát Benkő életéhez.
²⁾ A görög stílus — végt, t. i. a líbia életmódjára, eredetileg oszlopot vagy pillert jelent, azután azt a kis vesszőt jelenti, melynek hegyes végével az írók betűket írtáblákba karcollgattak; a vessző másik vége a viaszos falapokra ró rómaiaknál rendszerint véso alakú volt, hogy a hibás írás elismitható legyen (verte stílus = fordítást meg a vesszőt, anyni mint használt a vessző másik — sima — végét, t. i. a líbia életmódjára). Az ró-eszközről átvittetett a szó jelentése magára az írára, a mennyiben a szó-és mondatalkotásban lévő sajátosságok jelöltek meg (könnyed, nehezes, felemelő stb. stílus) vez ezen elvont fogalommal jelöltek aztán meg sok más ténen is a jellemző sajátosságokat, mint például a zenében.

köszerszámokat (malomok, köszörülők, tűzkő, vályú stb.) a kőkorszak maradványainak tartjuk, úgy tartatjuk azon négyrúdi sátrakat, melyek alatt vásárosaink egy része még mai napság is árulgatja ezikeket s tanyáznak itt-ott kőbor cigányaink, még azon kor maradványainak, melyben őseink a honfoglalás előtt vándorlásaik alatt megpihentek s még azután is, mintegy szent László király idejéig, főleg a tágas Alföldön, laktak. Külföldön ily sátrakat nem igen fogunk találni, a hol pedig találunk, mint Alsó-Ausztriában, ott valamikor magyarok tanyáztak, vagy jártak, a kiktől a sátorcsinálás e módját eltanulták.

Ezen négyrúdi szellős sátoron kívül, használtak még olyant is, a mely zárt volt s az idő viszontagságai, szél, hó, eső, fagy stb. ellen adott oltalmat. Ennek majd egy, majd több rúdjá s egy bejárata volt, de lehetett több is; a nyílást lebegő függöny takarta, melyet jó időben kitesztettek, rosszban leeresztettek. Ilyen sátrak alatt tanyáztak némelyek a rákosi mezőn s egyebütt tartottorszerűüléseken³⁾ mint a XVII. és XVIII-ik századból maradt lajstromokból látjuk, ily sátrak még akkor is nemcsak használatban, hanem becsben is voltak.⁴⁾ A Bottyán tábornok hagyatékáról felvett leltár (1709-ből) tételei között két sátor⁵⁾ említettik, a mely talán háromrúdi volt; de lehetett tábori (katonai) sátor is, a mely megint sajátzerű jelleggel bír s a család használatára berendezett, úgy rendeltetése mint külszine szerint különbözik. A család a lehetőség s szükség szerint, a katona szükség s előírás szerint épít.⁶⁾

Az egyrúdi sátor árboznak nevezett tartófáját beleerősítették a földre s a ráerősített takarót alul a földre vert karókhoz vagy szögekhez kötözték. Ezek az úgynevezett kerek sátrak. A gróf Baththyány József köpcsényi levéltárában fennmaradt árjegyzék szerint ily kerek (török) sátor ára 20 pénz volt⁷⁾. Gróf Eszterházy János győri vice-generalisnak és fiának Ferencnek Csesznek várában 1703 január 18 án összeírt inogásai jókora említettik: „sub lit. B. Egy fára való jökora török sátor, pamak-vászonból. Újdon új, kívül az föli zöld, belül czítrákra kivarrra; az föli duplán van, az alja csak fehér pamuk-vászon, nem dupla. Kötelei tarka pamuk és egy jökora, hosszikká rézgom, finom aranyvaló aranyozott, kívül, ötös által. Sátor kalapjához is van kerekentás fa, esztergály munka. Ezen sátornak semmi hja sincsen, és egy szőrhárban vagyon, börrrel burítottban”. Ugyanott: „sub lit. D. Egy rettenetes nagy, újdon új török sátor, pamak-vászonból, egy fára való; az alja fehér vászon, az föli zöld vászon és belül az föli kék vászon s dupla az föli. Sátorkalapja is van fából is, és az kötelei is pamukból mind megvadnak. Egy óh szőrhárban, kívül börrrel burítottban vagyon bekötve”. Ezek ugyan török tábori sátrak, de nem sokban különbözhetek a magyar sátróttól, a milyéről, ha nem eszlódom, ugyanott sub lit. E. tételit említ: „Egy szőrhárban egy újdon új, egy fára való kisdud sátor; belül az föli vörös bagazia és szép czítrákra kivarrra,

¹⁾ Ipóly, a „Századok”-ban II. 88.

²⁾ A „Történelmi Tár” 1886. I. 162. 186.

³⁾ Thaly Kálmán a „Századok”-ban I. 173.

⁴⁾ Sátrak alatt laktak a XVII. században a nagydud zsmatra összegyűlt zsidók, de milyenek voltak sátrak, nem tudom. A sátoros ünnepek használt sátrak gyalokból valók.

⁵⁾ Szilágyi Sándor, a „Történelmi Tárban”, 1878. 360.

— Ha még egyszer így szól — baj lesz belőle! — mondja meg inkább nekem, mily messzire van Zsombolya Temesvártól?
— Hatórányira

— Hát adok önnek saját szakálomra 24 óra szadadságot Menjen Isten hírvél és rendezze ügyeit. Adja azonban becsület-szavát, hogy 24 óra múlva megint itt lesz. Jól jegyezze meg magának, hogy adott szava be nem váltása esetére ön is — én is fejünkkel játszunk . . .

— Beesültsz a vagramra fogadom, visszajövök.

— Habt acht! rechtsum! Marsch!

Báró L. . . B. . . ment. 24 óra múlva visszajött Temesvárra — onnan Olaszországba vitték. A sors úgy akarta, hogy onnan is szerencsésen visszakerült hazájába. Ma is él. Előkelő szerepet játszik édes hazájában.

Már most kérdjük csak, mi az, mi annyi bizalmat keltett a jölelők es. k. szadadosban báró L. . . B. . . iránt?
Nem hagyhatom megjegyzés nélkül, hogy a két ügy — bárha most is élnek, sohasem látták több egymást 1849. óta.

A jellem valódi becsületessége, a szív igaz nemessége játszta itt mindkét részről a főszerepet. Az adott becsületű s a nehéz viszonyok közepette sem volt lehetetlenség — quod erat demonstrandum!

Sok — sok ily es. k. szadost és hasonfajátú bárót kérünk a magyar haza nem-töjtöl.

kivül az föli zöld, az föli duplázott vászon, az alja kívül-belül fehér vászon és nem dupla. Egy aranyos, hosszú rézgom az föli, ötvessele aranyozott, és az kalapfája is megvagyon, esztergály munka. Ennek semmi hja. Item, ezen hárbán vagyon másik sátor is, újdon új, egy fára való kisdud sátor; az föli belül vörös vászon és szépen czítrákra kivarrra; az föli kívül zöld és dupla. Az alja kívül-belül fehér vászon. Egy aranyos rézgom is hozzá, ötvessele aranyozta. Ennek semmi hja; sátorkalapja is fából, esztergálymunka”. Ugyanott: „sub. no. 9. Egy nagy, újdon új török sátor, egy fára való; belül igen szépen kiczítrázva mind alja, föli. Külvül zöld és dupla sátor, kötelei is mind megvadnak, hanem az fölin, az kalapjánál vagyon két hosszú kötel hja, egy sátor fogombja”. És: „Item sub. no. 9. Másik öreg, egy fára való török sátor; már viselt, de még elviselelhetni. Igen czítra körül alja, föli, és dupla vászon; minden köteléből szerszama megvan. Egy hosszú szőrhárban vagyon az másikkal”. Ez a tétel egyúttal azt is igazolja, hogy e sátrak nem voltak csupán ékességek, vagy ritkaságok, hanem használatra szánt készülékek. Tanúsítja ezt a lajstrom következő tétele is: „sub. lit. Q. Egy alkalmasint viselt, egy fára való török sátor, de szép czítrázott belül föli és alja egész len; még elviselelhetni, megvadnak mind az kötelei”.⁸⁾

⁸⁾ Közölte Thaly Kálmán a „Történelmi Tár”-ban, 1886. I. 186. 187.

Az örök szeretet nevében.

A Mária Dorothea-egyesület, mely Mária Dorothea Ó Fensége védnöksége alatt a magyarországi tanítóknak, gyermekkertészeknek, nevelőknek, zongora- s nyelvmesternőknek, egyúttal a hazánkban tanítással és neveléssel hivatásszerűleg foglalkozó nők anyagi és erkölcsi érdekeinek megóvása s fejlesztése végett 1885-ben alakult, Budapest fővárosában egy a fővárosi hatóság által és célra díjmentesen felajánlott telken „Mária Dorothea-intézet” czim alatt külön épületet akar emelni, mely egyedül élő szegény és munkaképtelen volt tanítóknak és nevelőknek otthont biztosítson és egyúttal központja legyen a magyar nevelők törekvéseinek, az a hely, a honnan a legilletékesebb egyének egyesült erővel megfessék fel szavukat a nemzeti lét egyik legfontosabb feltétele, a nemzeti nevelés reformja érdekében.

A Mária Dorothea-intézet tervezetének megvalósítása mintegy 30.000 frba kerül. Tagtársaim nevében én, mint az egyesület elnöke, kérek től mindenkit, kihez jelen soraim eljutnak: adakozzanak és gyűjtsenek.

Ne utasítsa vissza senki kérélmünket, ha csak krajczárokról lesznek is, a mit körül-ményei folytán és célra adhat; ne legyen közönyös ügyünk-iránt, míg akad egy ismerő, kivel czélunkat és törekvésünket meg nem ismertette; ne legyen habozó s ingadozó; állás s ügybuzgalma a magyar köz-művelődés érdekét mozditja elő, az általa elért eredmény, bár csak porszemként, az örök szeretet nagy munkáját fogja gyarapítani.

Először fordulnak most a magyar tanítóknak segítségért a magyar társadalomhoz. Első ízben kérnek gyámoltást azok, kikre bízottat a magyar nép és a leendő magyar anyák nevelése. Kérélmünk anyagi helyzetünk javításával kapcsolatban a nemzeti nevelés reformját terveli, a magyar faj és a magyar állam fennmaradása s felvirágzása egyik feltételének akarunk szolgálni azzal az épülettel, mely nemcsak humanisztikus intézet lesz, de egyúttal a nemzeti nevelés ügyével foglalkozók közös érdekből származó szoros összetartó kapesa.

De lenne bár a „Mária Dorothea-intézet” kizárólag humanisztikus intézmény, közel 10.000 nőtől álló testületnek, mely életét a tanítás s nevelés nemese céljának szentelte, joga van ily kérelemmel járulni a magyar társadalomhoz. Nemcsak joga, de kartársai iránt való kötelessége is. S van okunk remélni, hogy a magyar társadalom meg fogja hallgattani kérélmüket. Mert az ömerjére utalt művelő, mint tanító a legfárasztóbb terheket veszi magára, s gyöngye szervezete téneg megfeszített erejével küzd a társadalom érdekében, tőr s szenved éveket át nemes hivatása teljesítésében. S mennyi lesz közöttük agg napjaiban egyedül s elhagyatva, midőn a gyenge testben lakott erős lélek is hanyatlak, hányának lesznek elváthatlan kísérői az egyedül lét és a nyomor!

Adakozzunk. Állítsunk fel a Mária Dorothea-intézetet, megpihenő helyet a szegény elhagyott, volt tanítóknak, és egy köz-művelődési templomot, mely társadalmi életünk egyik legszebb és legkényesebb kérédsét, a nemzeti nevelést, ápolja és erősíti meg. Bizalommal kérek fel mindenkit, kihez jelen soraim eljutnak: adakozzanak és gyűjtsenek.

A magyar tanítóknak egyik legkitűnőbbike a legelső állami nőnevelő intézet igazgatója Zirzen Janka írholgy volt kegyves egyesületünk pénztárának kezelését elvállalni s az ő neve elég biztosíték, hogy a Mária Dorothea névelő intézet egyesület részére gyűjtött pénz rendelkezésének megfelelően fog felhasználtni. De e mellett minden egyes küldeményt, bár csak krajczárokból álljon, háromszor nyugtázzunk: a „Nemzeti Nevelés” czimú havi folyóiratban, a gyűjtőknek küldött levelezőlapon s a Mária Dorothea-intézet felállításakor kiadandó emlékkönyvben.

Az örök szeretet nevében ismétlem kérésvazamat: adakozzanak és gyűjtsenek!

Budapestben, 1887. augusztus hóban.

A „Mária Dorothea-egyesület” nevében:
Bárá Nyáry Adolfné, elnök.

Az adományok s gyűjtések a jelen felhívással együtt legalább a szám megjelölésével Zirzen Janka igazgató nevére (Budapest, Andrássy-út 65. sz.) a kézhez vétel napjától két hónap alatt küldendők meg. Új iverk kívánatra ugyanitt kaphatók.

Az egyesület czélját és feladatát az 1885. június 5 én megerősített alapszabályok következő pontjai tüntetik föl:

3. pont. Az egyesület czélja a magyarországi tanítóknak s nevelőknek (ide érve az ipartanítókat, gyermekkertészeket, kisdudonókat, zongora- és nyelvmesternőket is) s különösen az ezek köréből tagjai sorába lépőknek gyámoltása s mindenk felett egy, vagy esetleg több tanítóknak otthona felállítás. Ez otthon:

a) méréskelt díjért s a mennyiben lehetséges, egészen ingyen ideiglenes tartózkodó helyet s ellátást nyújt keresztül utazó vagy az otthon helyén ideiglenesen tartózkodó tanítóknak s nevelőknek.

SZÍNHÁZ.

Szombaton meglehetősen telt ház előtt a „keringők királyának”, Strauss Jánosnak, vig operetteje Egy Éj Velencében került színpadra. Hiányzott e darabban a legfőbb tényező — a kifogástalan zenekar. Semmi színészes, semmi élet, semmi határozottság sem jellemző azt. Nem csoda tehát, ha előkar a szereplő énekesek, sőt maga az előkar is kontuzióba jöttek. Ennek a körül-ménynek tulajdonítható, hogy a darab igazi hatást nem tehetett. Vagy nincsenek még összeszokva ének és zenekar, ekkor szorgalmas próbákkal kell helyreítni a hibát, vagy azokat a tényezőket, melyek egy jó előadásnak gátul szolgálnak, a mennyiben lehetséges meg kell változtatni. A szereplőkről elismeréssel szólhatunk. Berzsenyi J. (Annina) haladás leány szerepében ügyesen játszott és elég biztosan énekel. Láng (Urbino), Lorándi (Carmello), L. Perczel Mari (Cibolotta) és Komlóssy (Papaoda) énekes szerepeikben becsülettel megállották helyüket. Hegyinek (Delaqua) túlázsótló épen nem ment mókát tolvonyos derűsleg jutalmazta. A négy kardalosnőtől szépen előadott 3. felvonásbeli gartettet méltán tapasztalta meg a közönség.

Vasárnap ugyanezek szép számú közönség előtt Almássy Tihamérnek új, énekes bohózata a Szobacziemus adottott. Az apró félreterések és pikáns czélzásoktól hemzsgő darab meséjét adni teljesen fölöslegesnek találjuk. Nem más ez, mint egy fővárosi életkép fölérteszte bohó szegély és csintalan ötletek özőnével. A mindig személyes, pajzánkodó és cselszövő szobaleány szerepében Gerótfyné asszony remekelt. Dalait is folytonos taps kísérette. Aradi (Trambulin) tragikomikus szerepében, Komlóssy pedig (Parádi Teofil) egy léhűtő agglégénynek hü ábrázolásában általános, jóízű kacagást keltettek. Jól játszottak még Krassóiné (Nina), Láng (Miksa) és F. Fejér Lilla (Betti) is.

El nem hallgathatjuk itt ama megjegyzésünket, hogy a rendőrség szigorúban ellenőrizze a felvonások között szivarozás végett kivonuló férfizönség egy részét. Valóságos könyveléssel gyűjt rá egyik-másik úri és nem úriember már az előcsarnokban s dobálja el az egy gyűjtőkapu skoszor jobbra-balra minden utánézés nélkül. Ez istenkísértést szónékl nézni nem szabad lehet, annál kevesebb ilyen szerencsétlen beosztású épület-monstrumban, honnan tűz esetén egy nagyobb közönség bajjal menekülhetne. Tessék az Isten szabad ege alatt szivarozni, ott nem panaszkolj föl.

Kedden Jókai Mór koszorús írónknak regényéből alkotott színművet Az arany Embert hozták színpadra félig telt nézőtér előtt. A darab szerkezeti hibája dacára is gazdag olyan jelenetekben, melyek a figyelmet lekötik s a szívet megindítják. A bigamianak ravagoló képzelődésével elárasztott emez legvalószínű kiváló értelmezőkre talált a szereplő személyzetben. Különösen Balassa (Timár) és Kálnay (Timea) játszottak.

HIRDETÉSEK.

Arverési hirdetemny.

382.
1887.
Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó-üzemmel közöl teszi, hogy a kecskeméti kir. törvényszék 1887. évi 7116. számú végzésével, Pacsu Mihály ügyvéd által képviselt Schveiger Ferdinánd felperes részére, **Tóth József** a helyb. József-gőzmalom igazgatója alperes ellen 6191 ftt 30 kr követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán lefoglalt és 302 ftt-ra becsült ingóságokra, az Arverés elrendeltetvén, annak az alperes tulajdonát képező szerényházát helyiségben leendő megtartására határidőül 1887. évi **november hó 3-ik** napjának d. e. 9 órája tűzték, a mikor a bíróság lefoglalt sertésörömlék, kádák és etető-vályúk a legfőbb ígérőnek közpénzühatás mellett, szükség esetén becséron alul is fogtak eladani.

Felhívotnak mindazok, kik az aláírvendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, a menyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megelőzéseig alulírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetemnynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Kecskeméten, 1887. évi október hó 23-ik napján.

Lukács László,

kir. bírósági végrehajtó

199 (1-1)

Arverési hirdetemny.

5182.
1887.
A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Benkő István végrehajtónak — **Bitter István** végrehajtást szennvedett elleni 48 ftt tölke és jár. iránt folyamatban lévő végrehajtási ügyében a kecskeméti 2004. számú tjtávján 2283. hrsz. a foglalt, s felelőszében végrehajtást szennvedett és felelőszében neje Szekeres Mária nevére álló, az 1881. évi 60. t.-cz. 156. §. c) pontja értelmében azonban egészen arverés alá bocsátandó házbirtok tartozékaival 240 ftt kiküldési árban az **1888. évi Január hó 10-ik** napján délelőtt 9 órakor, mint egyetlen határidőben, a kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános arverésen, az egyidejűleg megállapított s a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál, valamint Kecskemét város polgármesteri hivatalában megtekinthető feltételek mellett a kiküldési áron alul is eladani fog.

Venni szándékozók tartoznak a kiküldési áru szolgáltató becsár 10% -át közpénzben vagy óvadékéves érték-papírban a kiküldött kezéhez bántamánál előre letenni.

Kelt a kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1887. október 15-én.

Bogoss Endre,

kir. törvényszéki bíró.

200 (1-1)

Pénzintézetek és malmok részvényei adás és vételét közvetit alolított.

Jelenleg van eladó:

- 1 " Gazdasági gőzmalom,
- 2 " Kecskeméti takarékpénztári részv.
- 8 " József gőzmalom részvény.

Keresetetik vételre:

- 10 db Központi takarékpénztári részv.
- 3 db Kereskedelmi ipar-hitelintézet és népbanki.
- 2 " Sertészilazlók gőzmalom részvény.

BLEYER ADOLF.

II. tized, Szécsényi-úteza 2. sz. 120 (0-21)

Ugyanitt kapható mindenféle sorsjegy részletfizetésre.

Eddig még fölül nem mulva.

MAAGER W.-féle
cs. kir. szabadalmazott valódi, tisztított

CSUKAMÁJ-OLAJ
MAAGER WILHELM-től BÉCS-ben.

A legelső orvosi tekintélyek részéről megvizsgálva és könnyű emésztetősége miatt gyermekeknek különösen ajánlva, és rendelve mint leg tisztább, legtermészetesebb, elismerten ható gyógyszer mell- és tüdőhajok ellen, **görvény, csomósodások, daganatok, bőrkiütések, mirigy bajok, gyöngeség** stb. ellen. **Üvegenként 1 fttért kapható a gyár-raktárban Bécsben, III. Bezirk, Heumarkt 3.,** valamint

minden gyógyszerár és fűszerkereskedésben az osztrák-magyar monarchia területén valódi minőségben.

KECSKEMÉTEN: Molnár János és Katona Zsigmond gyógyszerész uraknál.

194 (18-3)

a legkitűnőbb szer minden rovar ellen!

Ez az új, kitűnő specialitás bámulatos erővel és gyorsasággal kiöli a férgek a lakásokból, konyhákban és szállókból, valamint a házi állatokról, az istállókból, üvegházi és kerti növényekről. Az igazi csakis nevaláirással és védelmi jeggyel ellátott eredeti üvegház kapható. A mit pusztán papírzacsokban mérnek ki, az sohasem igazi „Zacherl-Specialitás“!

ZACHERL J., Bécs, I. Goldschmiedgasse Nr. 2.

RAKTÁRAK:

KECSKEMÉTEN: Gyenes S. és fia, Feuer Jakab, Katona Zsigmond

és Böka Zsigmondnál.

CZEGLÉDEN: Csager Mária és Horváth Kálmánál.

FELEGYHÁZÁN: Feuer Mihály, Molnár Alajos és Bernátsky Bélánál.

KIS-KÖRÖSÖN: M. Labo Ferenccsel.

NAGY-KÖRÖSÖN: Müller Istvánnál.

144 (6-4)

Hirdetemny.

12581.
1887.
A Kasza úteza szabályozása czéljából a 4-ik tized 399. számú néh. Szabó János tulajdonához tartozó s özvegyjoggal Szabó Jánosné Molnár Erzsébet nevére bejegyzett, a kecskeméti 857. sz. tjt. kvben 971. rsz. a foglalt háztelek kisajátítása iránt az eljárás megindítatván, a kisajátítási terv megállapítása végett a város törvényhatósági közigazgatási bizott sága tárgyalást rendelt, s ennek határidejéül, a városház tanácssterembe, f. évi **november hó 8-ik** napjának d. e. 9 óráját tűzte ki.

Felhívotnak ennélfogva az érdekeltek, hogy a tárgyalás megtartására kiküldött bizottság előtt a kitűzött határidőre annálkább megjelenjenek, mert a bizottság a kisajátítási terv megállapítása fölött akkor is érdemleg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelenne is meg.

Egy alkalommal tudomására hozatik, hogy a kisajátítási terv a város mérnöki és építési osztályánál közszemlére ki lévén téve, az ott a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető.

Kelt Kecskeméten, 1887. október hó 17-én tartott tanácsülésből.

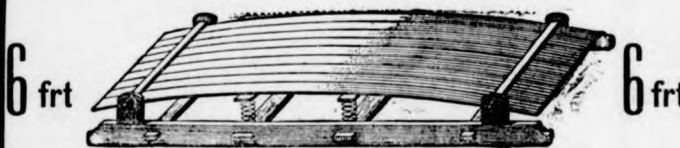
Gyenes Bertalan, Lestár Péter,

jegyző, 198 (3-2) polgármester.

Cs. kir. osztrák-magyar szabadalmazott

Farugony-matrácok

Pótlék szalmazsákok és sodronybetétek helyett

tiszta tartós és jutányos, különösen alkalmas intézeteknek és kórházaknak. Nagyobb megrendeléseknél megfelelő árleengedés.

A megrendeléseknél az ágy belső szélessége és hossza tudatandó.

Fő raktár: Bécs, I. Neuer Markt 7.

260 (24-24)

Házeladás.

Alolított körösi-útezan 235. szám alatt levő házamat kedvező föltételek mellett eladom, vagy bérbeadom.

Blau József.